Omgevingsvisie en Omgevingsverordening Provincie Utrecht

Hoofdlijnen reacties op concept Ontwerpen

PROVINCIE UTRECHT

www.omgevingswetprovincieutrecht.nl

Inhoud

1. Voorstel te bespreken onderwerpen

2. Hoofdlijn bespreking in Statencommissie Omgevingsvisie

3. Hoofdlijn reacties uit cluster overleggen met belangenorganisaties
- Clusteroverleg Wonen en Werken
- Clusteroverleg Bereikbaarheid
- Clusteroverleg Energie
- Clusteroverleg Natuur en Landbouw
- Clusteroverleg Water

4. Hoofdlijn reacties Bestuurlijk Overleg met gemeenten en waterschappen
- Algemene reacties Omgevingsvisie & Omgevingsverordening
- Reacties op thema Wonen en Werken
- Reacties op Landelijk gebied en Landbouw
- Reacties op thema Energie

5. Hoofdlijn schriftelijke reacties
- Partijen die gereageerd hebben
- Belangrijkste algemene reacties voor Omgevingsvisie en verordening
- Belangrijkste reacties voor stad en land gezond
- Belangrijkste reacties voor klimaatbestendig en waterrobuust
- Belangrijkste reacties voor duurzame energie
- Belangrijkste reacties voor vitale steden en dorpen
- Belangrijkste reacties voor duurzaam, gezond en veilig bereikbaar
- Belangrijkste reacties voor levend landschap, erfgoed en cultuur
- Belangrijkste reacties voor toekomstbestendige natuur en landbouw

Inhoud

1. Voorstel te bespreken onderwerpen

Het voorstel is om in de Statencommissie Omgevingsvisie uit het hierna volgende overzicht in ieder geval te bespreken:

1. omgevingskwaliteit,
2. regionaal programmeren,
3. integrale afweging en flexibiliteit.

2. Hoofdlijn bespreking in Statencommissie Omgevingsvisie

Tijdens de bespreking in de Statencommissie Omgevingsvisie op 15 januari is o.a. het volgende ingebracht:

- Borgen we omgevingskwaliteit/ruimtelijke kwaliteit voldoende?
- Sluiten de visie en verordening wel goed op elkaar aan?
- Is er genoeg flexibiliteit in verordening? Zijn de bepalingen voldoende om maatwerk mogelijk te maken? En; wat is het proces om de weging tussen de belangen goed te maken?
- Is er voldoende ruimte voor meervoudig ruimtegebruik of regelen we het te veel dicht?
- Willen we de groei wel in zijn geheel accommoderen?
- Hoe zorgen we voor goede samenhang/balans in het landelijk gebied, m.n. tussen natuur en landbouw?
- Aandachtspunten uitbreiding/verstedelijking:
  - Aandacht voor aantal aanvullende zaken (circulariteit, energieneutraliteit, klimaat -adaptief).
  - Programmering, hoe pakken we dit samen met gemeenten op en hoe worden staten betrokken?
  - Discussie over 50% sociaal en middensegment, hoe en wanneer dit borgen of aan gemeenten laten?
  - Basisprincipes verstedelijking opnemen in verordening.
  - Aandacht voor groene ontwikkeling, i.r.t. tot woningbouw, hoe wordt dit goed geborgd?

3. Hoofdlijn reacties uit clusteroverleggen met belangenorganisaties

Clusteroverleg Wonen en Werken

Algemeen

- Voorgestelde manier van samenwerken wordt ondersteund.
- Geef in visie meer onderscheid tussen regio's aan en wat provincie als kansen en mogelijkheden ziet.
- Kijk naar samenhang tussen wonen/werken, mobiliteit en energie om de potenties van deze regio te behouden.
- Werk meer samen met kennisinstellingen.
- Hoe maak je de stap van mooie ambities naar uitvoering? Bij ontwikkelingen heb je ook het Rijk nodig.

Ruimte voor wonen

- De provincie heeft flexibel beleid om mee te kunnen bewegen met groeiend inwoneraantal.
- Alleen binnenstedelijk bouwen is niet voldoende. Zet twee sporen parallel uit en breng die bij elkaar.

Ruimte voor werken

- Visie biedt weinig ruimte voor bedrijvigheid. Kijk ook naar kwaliteit en toekomstbestendigheid bedrijventerreinen.
- Kijk ook naar huisvesting van andersoortige bedrijvigheid: kleinschalig en vaak binnenstedelijk / gemengd.
- Welke rol kan vrijkomende agrarische bebouwing spelen?

Energie en duurzaamheid

- Werk voor energietransitie en besparing intensiever en breder samen met kennisinstellingen.

3. Hoofdlijn reacties uit clusteroverleggen met belangenorganisaties

Clusteroverleg Mobiliteit

- Durf creatiever te denken. Bij Mobiliteitstransitie (naar gezond, veilig, duurzaam) gaat veel veranderen: nieuwe vervoersmiddelen, ontzorgd reizen, parkeren-op-afstand, beprijzen (hyper)spits, autoluwe steden, slimme ruimtelijke infra oplossingen. Vraagt om uitdagende stip op de horizon.

- Burgers willen weten waar ze aan toe zijn bij stevige veranderingen. Vraagt om doordachte stappen, duidelijkheid, tijdpad, communicatie (“waar moet ik mijn geld op in zetten”). Maar luister daarbij ook naar wat men wil. Werk samen met andere overheden, geen regionale lappendeken van halve oplossingen.

- Doordenk grote samenhang van voorzieningen, woningbouw en vervoersnetwerken goed en op goede schaalniveau.

- Betrek je mobiliteitspartners hier en nu al om eerste stappen te zetten bij mobiliteitstransitie. Geef daarbij aan waar we gezamenlijk heen moeten.

3. Hoofdlijn reacties uit clusteroverleggen met belangenorganisaties

Clusteroverleg Energie

- Stimuleer meervoudig ruimtegebruik.
- Laat circulariteit sterker terug komen in alle thema's.
- Kijk naar tijdelijkheid (bij netbeheerders wordt investering voor langere periode gedaan, benoem anders tijdelijkheid i.r.t. bijdrage aan een ander doel).
- Schrijf in verordening vooral doelgericht- laat uitwerking lokaal plaatsvinden.
- Toon meer ambitie op natuur. Zo meer draagvlak voor energie in natuur.
- Zorg voor een aantoonbare verbetering bij realiseren van energie in natuurgebieden, zoals nu in concept Ontwerp verordening wordt gevraagd.
- Stuur op een hoogwaardige toepassing van technologieën (als warmte en waterstof).
- Waar ligt de provinciale rol en wat kan lokaal geregeld worden?
- Verwoord duidelijker wanneer provincie haar ruimtelijk instrumentarium in wil zetten.
- Geef voldoende ruimte voor energieprojecten in stiltegebieden.

3. Hoofdlijn reacties uit clusteroverleggen met belangenorganisaties

Clusteroverleg natuur en landbouw

Ambities natuur en landschap

- Aandacht voor natuur en landbouw blijft achter; explicietere uitwerking van ambitie is nodig.
- Neem de verbinding Utrechtse Heuvelrug – Veluwe op in de visie.
- Meer aandacht voor het landgoedmodel gewenst. Dit verbindt natuur, landbouw, landschap op een kleinschalige manier.
- Duidelijkheid bieden over de benodigde kwaliteit van de groene contour.
- Moderne, innovatieve landbouw heeft ruimte nodig.

Groen in relatie tot stedelijke ontwikkeling

- Bij bouwen ook investeren in groene ontwikkeling.
- Wijs, naast gebieden voor woningbouw, ook locaties aan waar je het groen beter gaat ontwikkelen.
- Benadruk in de visie het belang van binnenstedelijke natuur, ook in kader van gezonde leefomgeving.
- Meer regie nodig, anders verrommelt het landschap.

Zonnevelden

- Gebruik de constructieve zonneladder (van de NMU).
- Kavelruil is een goed middel om verschillende doelen te halen voor zowel landbouw, energie, klimaat en natuur.

Bodemdaling

- Kijk goed naar de beschikbaarheid van instrumenten en middelen voor afremmen bodemdaling.

3. Hoofdlijn reacties uit clusteroverleggen met belangenorganisaties

Clusteroverleg Water

Meekoppelkansen om de integraliteit van de omgevingsvisie te versterken:

- Het koppelen van bodemdaling, energieopwekking en stikstof.
- Klimaatadaptatie terug laten komen in andere delen in omgevingsvisie. De waterpartners vragen om klimaatadaptatie als voorwaarde op te nemen. Het verdichten is prima, als ieder gebied (wijk) maar 60/70 mm bui kan verwerken.
- Ook willen de waterpartners vroegtijdig worden betrokken bij de RES en het regionaal programmeren van wonen en werken, zeker als het gaat om locatiekeuzen. De waterpartners zijn graag gesprekspartner.

Grondwater

- De waterpartners vragen van de provincie meer regie. Niet alleen op drinkwaterbeschermingsgebieden is regie nodig, maar ook op gebieden daarbuiten. We moeten kijken naar al het grondwater en de aanvullende strategische voorraden.
- De vraag is hoe de verantwoordelijkheden onder de Omgevingswet zijn tussen provincie, gemeenten en waterschappen en wie is verantwoordelijk voor toezicht en handhaving?
- De waterpartners zien een nieuwe rol voor de provincie; sturen op collectieve WKO-systemen bij nieuwbouwwijken. Die collectieve systemen zijn efficiënter en goedkoper, maar daarvoor is wel regie nodig en kwaliteitsslag installatiebranche.

Klimaatadaptatie

- De waterpartners vragen om extra aandacht voor klimaatadaptatie in zowel visie als verordening. Bij nieuwbouw moet altijd klimaatadaptief worden gebouwd.
- De huidige normen vanuit wateroverlast zijn voor de lange termijn onvoldoende. We moeten nu anticiperen op het toekomstig klimaat. In de verordening moet deze extra taakstelling worden opgenomen. Het meenemen van deze taakstelling bij nieuwbouw hoeft niet duurder te zijn. Het is goedkoper om het nu voor 50 jaar goed te doen, dan om de schade achteraf repareren (zie Kockengen).
- De oproep van de waterpartners is om samen aan de slag te gaan met bodemdaling en waterschappen hierbij te betrekken.

Overige punten

- De waterpartners geven aan dat de ambtelijke samenwerking heel goed verloopt en geven hiervoor complimenten aan de provincie.
- De waterpartners zijn enthousiast over de detachering en HDSR nodigt ook de provincie uit om mee te werken aan het waterbeheerprogramma.

4. Hoofdlijn reacties Bestuurlijk Overleg met gemeenten en waterschappen

Algemene reacties Omgevingsvisie & Omgevingsverordening:

- Breng de verordening in overeenstemming met de visie in de geest van de Omgevingswet.
- Verduidelijk het provinciaal belang.
- Geef meer ruimte aan gemeenten en timmer niet alles dicht.
- Over de verordening is o.a. meegegeven: te gedetailleerd, geef gemeenten meer vertrouwen en richt ook verordening meer op samenwerking.
- Behoefte aan procesafspraken over hoe gemeenten en provincies met elkaar in gesprek gaan.
- Kijk over de eigen provinciegrens heen (relatie met buurprovincies) waar de regels verschillen.

4. Hoofdlijn reacties Bestuurlijk Overleg met gemeenten en waterschappen

Reacties op thema Wonen en Werken

- Neem gemeentelijke woonvisies als input mee voor je Regionale Programmering
- Groen moet weerbaar zijn tegen rood
- Blij met de ladder en ontwikkelingen rondom knooppunten
- Laat de gedachte “Ja, mits” meer in de verordening terugkomen.
- Leg meer nadruk op het klimaatadaptief ontwerpen van nieuwe woonwijken.
- Kijk naar de integraliteit -> wonen en werken, energie en Healty Urban Living
- Cultuur/houding van de provincie. Ga aan de voorkant met gemeenten in gesprek en bepaal daarna pas de kaders.
- Als mobiliteit een knelpunt is, maak er dan een opgave van.
- Woonbehoefte is provinciegrens overschrijdend -> Metropool Regio Amsterdam (werk samen met buurprovincies/regio’s)
- Binnenstedelijk bouwen heeft ook gevolgen voor klimaat (veel stenen)
- Mobiliteit moet bereikbaarheid worden

4. Hoofdlijn reacties Bestuurlijk Overleg met gemeenten en waterschappen

Reacties op Landelijk gebied en Landbouw

- Vrijkomende Agrarische Bebouwing nu nog onvoldoende in de visie (gebruik experimenteerruimte)
- Gebruik de VAB voor het mogelijk maken van de energieopgave
- Stuur meer op het vasthouden van water
- De recreatieve zones zijn niet helder genoeg omschreven
- Landbouw zit soms klem door N2000 en NNN
- Denk aan slimme combinaties. Duurzame Energie met Water, Bodemdaling en Natuur. Combineer de wateropgave opslag met de keuze voor het gebied waar zonnevelden een plek kunnen krijgen
- Ruilverkaveling 3.0 → Expertise nodig

Reacties op thema Energie

- Heb meer aandacht voor energiewinning in de ondergrond
- Benut andere opgaven voor Energie zoals natuur en bodemdaling
- Kijk naar de relatie tussen stiltegebieden en energie (regels en normen voor stiltegebieden te star)
- Houdt ruimte voor implementatie voor lokale gesprekken en uitkomsten
- Kijk naar opslag en transport van Energie
- Leusderheide is wellicht kansrijk voor energieproductie

5. Partijen die schriftelijk gereageerd hebben

Gemeente Amersfoort
Gemeente Baarn
Gemeente Bunnik
Gemeente Bunschoten
Gemeente De Bilt
Gemeente De Ronde Venen
Gemeente Eemnes
Gemeente Houten
Gemeente Leusden
Gemeente Lopik
Gemeente Montfoort
Gemeente Oudewater
Gemeente Renswoude
Gemeente Soest
Gemeente Stichtse Vecht
Gemeente Utrecht
Gemeente Utrechtse Heuvelrug
Gemeente Vijfheerenlanden
Gemeente Wijk bij Duurstede
Gemeente Woerden
Gemeente Woudenberg
Gemeente IJsselstein
Gemeente Zeist
Utrechtse Waterpartners

Economic Board Utrecht
Geopark Heuvelrug
GGD Regio Utrecht
Landschap Erfgoed Utrecht
LTO Noord
MooiSticht
Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug
Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied
Omgevingsdienst regio Utrecht
Platform Bedrijven Utrecht West
Provinciaal Adviseur Ruimtelijke Kwaliteit Utrecht
Regio Amersfoort
Regio Foodvalley
Regio Lopikerwaard
Regio U10
Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed
Rijkswaterstaat Midden Nederland
RUD Utrecht
Stedin
Stichting Mileuzorg Zeist
Stichting Regioplatform Woningcorporaties Utrecht
Stichting Utrecht Science Park
Steunpunt Archeologie en Monumenten Utrecht
TLN Noord West
Toeristische Kano Bond Nederland
Utrechtse Natuurorganisaties
Veiligheidsregio Utrecht

5. Hoofdlijn schriftelijke reacties

Belangrijkste algemene reacties voor Omgevingsvisie en verordening

- Veel waardering voor proces, maar ook aandacht gevraagd voor krappe reactietermijnen.
- Concretiseer kansrijke combinaties tussen thema's en leg meer verbindingen tussen thema's.
  Voorbeelden: klimaatadaptatie en woningbouw, grondwater/drinkwater en energietransitie, het belang van de ondergrond bij de diverse opgaven, sociale component bij de diverse opgaven.
- Relatie met REP wordt regelmatig genoemd, zowel met de contour, als met het programmeren straks.
- Ruimte voor ontwikkelingen, experimenteren en innovaties wordt belangrijk gevonden.
  Bijvoorbeeld energietransitie met nieuwe technologieën en eiwittransitie.
- PARK en PCL (en in navolging ook anderen): betere duiding van de ruimtelijke kwaliteit / omgevingskwaliteit.
- PARK: heldere kaders en proces voor integrale afweging nodig.
- De trends circulair en digitalisering samenleving missen een duiding in de visie.
- Zowel de vraag of we alle groei wel willen accommoderen, als vraag om flexibiliteit voor toename groei.
- Veel reacties gaan in op de samenhang tussen de verschillende kaarten en de objecten daarop.
- Veel reacties gaan in op de hoeveelheid regels.
- Gemeenten vinden dat we erg op hun stoel gaan zitten. Andere partijen waarderen juist de regels.
- Brede wens ruimte voor maatwerk en afweging. Waardering voor het verbreden van flexibiliteit in de verordening.
- Voor de verordening zijn vele detailopmerkingen meegegeven. Deze gaan over versterken, toelichten of loslaten regels.
- Sturingsfilosofie uit visie wordt niet herkend in verordening.
- Diverse belangenorganisatie willen meer regels of meer voorwaarden bij regels.
- Integraliteit tussen verschillende sectorale regels wordt gemist doordat ze naast elkaar lijken te staan.

5. Hoofdlijn schriftelijke reacties

Belangrijkste reacties voor stad en land gezond

- WHO-advieswaarden voor lucht en geluid komen meerdere keren terug:
  - te hoge ambitie die bovendien niet wordt waargemaakt in de verordening;
  - Wat is de provinciale rol;
  - potentieel strijdig met andere thema's: er is maatwerk en samenwerking nodig.
- Te beperkte ruimte voor recreatiemogelijkheden en –voorzieningen:
  - Vraag naar uitbreiding recreatiezone en om toevoeging bovenlokaal dagrecreatieterrein.
  - Vraag om recreatieontwikkelingen mogelijk te maken in hele provincie.
  - Vraag om zonering van natuur en recreatiegebieden opnemen in verordening (NPUH).
- Maatwerk mogelijk maken in stiltegebieden vanuit de andere belangen die hiermee soms overlappen.
- Ambitie groei groen / recreatie in gelijke tred met verstedelijking wordt breed onderschrijven, maar hoe gaan we het realiseren / financieren?

Belangrijkste reacties voor klimaatbestendig en waterrobuust

- Klimaatadaptatie komt regelmatig terug, zowel vraag om samenwerking en/of borging, als lokaal een rol pakken als provincie. Ook vraag om juist geen borging. Aandacht wordt gevraagd voor natuurbranden.
- Bodemdaling: diverse reacties. Verzoek om minder strengere regels voor bodemdaling in Eemland. Vraag om gebiedsgerichte aanpak samen met andere partijen en planologische ruimte voor transitie in Groene Hart. Vraag om rol bij bodemdalingsbestendig bouwen op lokaal niveau.
- Meer zicht gevraagd op consequenties, verantwoordelijkheid en kosten bij overdracht bodemtaken en taken op het gebied van grondwaterverontreinigingen.
- Belang ondergrond beter toelichten bij klimaatbestendig en waterrobuust, duurzame energie en vitale dorpen en steden. Ingaan op toekomstig gebruik van de bodem t.b.v. ontwikkeling, gebruik en beheer.
- Bodem benutten / WKO-systemen: Prevaleert bodemenergie of bescherming drinkwatervoorraden? Wensen hiervoor en zorgen hierover en vraag om dit in de visie beter toe te lichten. Vraag om meer regie provincie.
- Vraag om betrekken waterpartners bij regionaal programmeren wonen en werken en energieopgave.

5. Hoofdlijn schriftelijke reacties

Belangrijkste reacties voor duurzame energie

- Zoekruimte voor wind- en zonne-energie, wordt gewaardeerd. Samenwerking wordt onderstreept.
- Deel van de partijen verzoeken om zo weinig mogelijk beperkingen op te leggen, bv. voor zonne-energie op landbouwgronden en in stiltegebieden. Anderen willen juist meer beperkingen, vooral ter bescherming van NNN en weidevogelgebieden en cultuurhistorie.
- De hoeveelheid eisen die gesteld worden beïnvloeden de betaalbaarheid van energietransitie.
- Te veel gebieden hebben beperkingen, waardoor de zoekruimte onvoldoende lijkt voor de opgave.
- Neem lokaal draagvlak op als uitzonderingsmogelijkheid voor 3MW opbrengst en maak solitaire molens mogelijk.
- Vrees dat tijdelijkheid van initiatieven niet werkt als kwaliteitswinst direct gerealiseerd moet worden.
- Zorg voor een formulering in doelvoorschriften in verordening.
- Benut de mogelijkheden in de kernrandzones.

Belangrijkste reacties voor vitale steden en dorpen

- Verreweg de meeste reacties gaan over dit thema.
- Reacties over passendheid ambitie versus ruimte binnen hoofdkeuzes. Er wordt om alternatieve c.q. extra locaties gevraagd.
- Enerzijds te veel extra (kwalitatieve) eisen aan woningbouwontwikkeling: laat afweging aan gemeenten, economische uitvoerbaarheid wordt beperkt, versus anderzijds borgen Utrechtse kwaliteiten en extra inrichtingsambities, dan wel borgen eisen die nu alleen in visie staan.
- Lokale woningbouwopgave is geen provinciaal belang, dus loslaten.
- Te restrictief t.a.v. uitbreiding bestaande bedrijventerreinen en borg de toezegging van de 7 terreinen.
- Maakindustrie als complementair aan profiel regio komt regelmatig terug en hiervoor wordt ruimte gevraagd.
- Diverse reacties over kernrandzone. Zowel relatie met uitbreidingslocaties, als verlagen onderzoekslasten.
- Diverse opmerkingen over regionaal programmeren, veelal ondersteunend maar wel veel met de vraag hoe we dat gaan doen, en vragen om minder voorwaarden hiervoor. Gaat ook om aansluiting bij regionale processen, juridische houdbaarheid en vrees dat dit niet op tijd gaat lukken.

5. Hoofdlijn schriftelijke reacties

Belangrijkste reacties voor duurzaam, gezond en veilig bereikbaar

- Er wordt om richting gevraagd voor het bereikbaar houden van de regio met alle modaliteiten. Tekst bereikbaarheid wordt over het algemeen als te abstract ervaren.
- Knelpunten op diverse provinciale wegen worden genoemd c.q. vraag om concrete aanpassing weginfrastructuur.
- Diverse aanvullingen op de knooppunten, zowel qua knooppunt, als qua zoeklocatie voor wonen en werken.
- Snelfietsroutes worden als positief ervaren, maar wel veel vragen om extra verbindingen en opmerkingen over de wijze waarop ze op de kaart staan (indicatief ingetekend als rechte lijnen).
- Naast de verbindingen vanuit het stedelijk gebied worden er ook verbindingen tussen de lijnen genoemd.
- Vraag om specifiek aandacht voor OV in landelijk gebied. Dat verschraalt door de jaren heen, terwijl aanbod ook vraag oproept. Bovendien van belang voor vitaliteit kernen.

Belangrijkste reacties voor levend landschap, erfgoed en cultuur

- Gevraagd wordt om de focus voor cultuurhistorie te verbreden. Ligt volgens sommigen nu te veel op NHW / SvA.
  o.a. Oude Hollandse Waterlinie, aantal erfgoederen, molenbiotopen en diverse cultuurhistorische objecten worden genoemd
- Een divers beeld van reacties op beleid voor landschap: Ondersteuning, vraag om meer differentiatie, vraag om schaalsprong landschap.
- Er wordt gevraagd om aandacht voor de karakteristiek van de diverse kernen in zowel cultuurhistorie als landschap.
- Agendeer Geopark in Omgevingsvisie.

Belangrijkste reacties voor toekomstbestendige natuur en landbouw

- Vraag om meer samenhangende visie op het landelijk gebied. Functies lijken naast elkaar te staan.
- Vraag om gedifferentieerder NNN-regels. Vraag om meer ontwikkelruimte in NNN. Vraag om meer bescherming voor NNN.
- Geef meer duidelijkheid over groenblauwe structuur en ontwikkeling van groen bij rode ontwikkelingen.
- Ontwikkeling groene contour, hoe gaan we dat doen. Vraagt om afstemming met de partijen van het AvU.
- Vraag om aanpassing regels voor bouwen in landelijk gebied bij bedrijven, voor rvr en voor verplaatsing bouwpercelen.
- Geef niet alleen ruimte aan grote landbouwbedrijven, maar stimuleer ook de kleinschalige bedrijven.
- Vraag om meer aandacht stikstofproblematiek in Visie.
- Vraag om natuuroffensief / zwaardere ambitie op biodiversiteit. Zet de verbinding Veluwe-Heuvelrug op de kaart.

Omgevingsvisie en Omgevingsverordening Provincie Utrecht

Hoofdlijnen reacties op concept Ontwerpen

PROVINCIE UTRECHT

www.omgevingswetprovincieutrecht.nl